

Hoorn staat hoog op de lijst van 'Hendrick de Keyser'

Vereniging Hendrick de Keyser zet zich sinds 1918 in voor het behoud van historisch waardevolle oude gebouwen, in het bijzonder voor woonhuizen. Hoorn kwam pas relatief laat binnen het aandachtsveld van de vereniging. Het bezit in Hoorn bestond lange tijd alleen uit het kleine, laat-16de-eeuwse huisje Munnickenveld 2, dat werd aangekocht in 1921. In 1965 werd het bezit uitgebreid met het 17de-eeuwse huis Kull 32, in 1970 gevolgd door het bijzondere huis Korenmarkt 8, een groot pand van omstreeks 1540, met een renaissance-hout-skelet en een reusachtige kap van eikehout. Het huis was decennia lang gebruikt als pakhuis en verkeerde in een zeer slechte staat. Dit maakte in 1979-'81 een uitgebreide restauratie noodzakelijk.

In 1987 kon van de gemeente een grote groep van bijzondere woonhuizen in één keer worden overgenomen, waardoor Hoorn de tweede positie ging innemen op de

lijst van plaatsen in Nederland waar Hendrick de Keyser zijn activiteiten ontplooit. Koploper is van oudsher Amsterdam, waar zich ongeveer 1/3 van het bezit van de vereniging bevindt.

Onder de in 1987 aangekochte objecten zijn de meest opvallende:

- 'Claes Stapelshofje' aan het Munnickenveld, met zijn romantische binnentuin en met het fraaie natuurstenen poortje dat oorspronkelijk afkomstig is van de Latijnse School.
- de drie huizen Grote Oost 132, Slapershaven 1 en 2, met de gebeeldhouwde gevelriezen, die gezamenlijk een beeld geven van de Bossu-zeeslag van 1573.
- het gebouwencomplex 'De Doelen' aan de Achterstraat.

Een aantal van deze panden verkeerde reeds in goede staat. Aan andere was direct herstel noodzakelijk. Zo werden in 1990 de friezen van de Bossuhuizen gerestaureerd en opnieuw gepolychromeerd op basis van de aanwezige verfsporen. Het prachtige resultaat is voor ieder van de straat af te bezichtigen. Voor het gebouwencomplex De Doelen, dat over het geheel in een matige staat verkeert is eveneens een uitgebreid herstel noodzakelijk. De plannen daarvoor zijn reeds in voorbereiding. Onderzoek heeft aangetoond dat in deze gebouwen, die in de huidige toestand dateren uit 1615, 1648 en uit het einde van de 18de eeuw, belangrijke resten bewaard zijn van de eerste, 16de-eeuwse doelengebouwen op deze plaats.

Direct herstel was ook geboden bij de Maria- of Kruitoren. Dit enig overblijfsel van de middeleeuwse stadsmuur van 1508 werd in 1993 door de gemeente Hoorn aan Hendrick de Keyser geschonken ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de vereniging. Bij een voorgaande restauratie, in 1929, waren in het metselwerk van de omgang ijzeren ankers ingebracht, die door roestvorming het omliggende metselwerk hadden ontworcht. De ankers zijn inmiddels uitgehakt en het metselwerk is hersteld. Tegelijk werd de hele toren nieuw gevoegd en werden de kap en de goten aangepakt.

Het is duidelijk dat dit soort werkzaamheden nooit economisch rendabel kunnen worden uitgevoerd. Juist de historisch waardevolle aspecten van een gebouw (geveldetails of interieurafwerving) vragen om een zorgvuldig en dus kostbaar herstel, maar ze dragen niet of nauwelijks bij aan een betere exploitatie. Daardoor is de vereniging Hendrick de Keyser voor zijn restauratiewerkzaamheden voor een deel afhankelijk van de giften van particulieren. Zo werd het herstel van de Mariatoren mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de Kerkmeijer-de Regt Stichting.

*P. Rosenberg
Vereniging Hendrick de Keyser*

Mariatoren mei 1995.